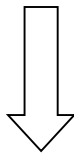


A gépkör egy intelligens gazdasági lehetőség a mezőgazdaságban. Esélyek és akadályok.

- Eredet, meghatározás, visszatekintés,
- Gazdasági vetület. (A gépkapacitás növelésének igénye.),
- Szociális vetület. (Az idősök és a melléktevékenységben gazdálkodók problémái.),
- Nyerészkedési túlkapások ellensúlyozása,
- A biodiverzitás mint természetes fokozó hatás a fölösleges gép beruházásra,
- Stratégia és jogkeret hiány.



Hogyan, merre?

Egy lehetséges megoldás a gépkör?

Alapgondolat: „Mindenki részt vehet – senki sem köteles!”

Esélyek és akadályok az erdélyi gépkörök esetében

Eredet

- Bajorország: már az 1950-es évek;
- A mozgalom elméleti megalapozója, az első szervezetek életre hívója, szükségességének törvényes elfogadtatója: dr. Erich Geiersberger – agrárszakember;
- Maschinenringe (gépgyűrű): három dimenziós elrendeződést, térhatást, dinamikát sugall, de a magyar változatban végül a szokványos „kör” szóhasználatból, a "Gépkör" megnevezés honosult meg;
- Fejlődésében az igazi áttörést 1969-ben, a „Bajor út” hozta ami a Franz Joseph Strauss bajor miniszterelnök által meghirdetett keresztény-konzervatív agrárpolitika fedőneve;
- Kiterjedése először Németországban (N.Sz.K.) kapott lendületre.

Meghatározás

- Formájában és jogilag: egyesület,
- gazdaságilag: non-profit,
- tevékenységében: gazdasági elemeket tartalmaz,
- céljaiban: gazdasági gyarapodást hozni a családi gazdaságokba.

Tömören:

a **gépkör** egy non-profit alapon létrehozott társadalmi szervezet, amelynek **kezdeti célja**, hogy keretet biztosítson a családi gazdaságok termelési célú együttműködésének úgy, hogy *a saját tulajdonukban levő gépek kihasználtságát*, önkéntes alapon történő, kölcsönös szolgáltatások vállalásával *növeljék*, egy kiszámítható stabil elszámolási rendszer biztosításával.

Az **első bővítése** ennek a körnek a mezőgazdasági élőmunka közvetítés volt („Betriebshilfe”), magyarosítva: „gazdaságsegítő”(háztáji munka segítség).

A további **tevékenységi kör bővítését** a: „vakáció a falusi udvarban” („Urlaub auf den Bauernhof”) program képezte.

Visszatekintés

- Viszonylag újkeletű, új jellegű az agráriumban, a közel évszázados gazdakör formájú összefogás, önszerveződéshez képest.
- Valójában, a technikai forradalom hozta létre, amely a nagyparcellás művelés kiszolgálója lett és szerre ellehetetlenítette a családi gazdálkodók (kis és közepes gazdaságok) megélhetőségét.
- A modernebb gépgyártásra alapozva, a bankok nyitott szemmel figyelték a lehetőségeket, mutogatták a pénzes zsákot, csábító hitel-ajánlatokat lebegtettek, de a nagy fejlődés rövidesen eladósodást és elszegényedést hozott a falun élők, elsősorban a kisméretű gazdaságok életébe.
- Leghamarabb maguk a bankok jöttek rá, hogy a fizetéseképtelenség a bedőlt hitelek hátterében, a drága gépek és berendezések felvásárlása és kihasználatlansága áll.
- Majd jött a gépkör eszme megfogalmazása és a megoldást támogató „Bajor út”

Hogyan is alakultak a dolgok ?

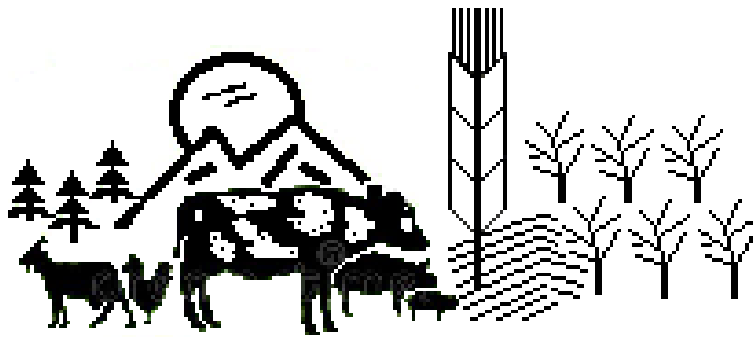
Az egyik probléma: a gazdasági mókuserék



A másik probléma: ami jön magától:

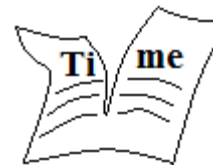
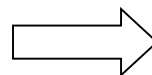
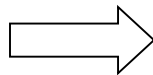
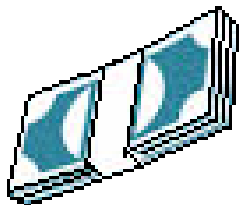
A biodiversitás mint természetes fokozó hatás

- Kis és közepes birtokméreten a sokoldalú gazdálkodás (szántóföld, takarmány, legelő, állat, erdő, gyümölcsös) mint a gazdasági stabilitás reménye, fokozza egy speciális géppark szükségességét.

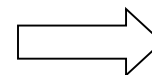


Többszörös beruházás igény

- A beruházás, a karbantartási költségek illetve a gépek elévülése, a felhalmozott nagy értékek ellenére, a gazdaságban szegénységet generál.



Eredmény:



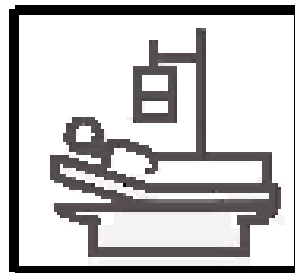
A harmadik probléma:

szociális vetület

- **Az előregedett, vagy egyedül élő gazdák nem csak gazdaságilag sérülékenyebbek, hanem már eleve rászorulnak előbb vagy utóbb valamilyen segítségre, szervezett támogatásra.**



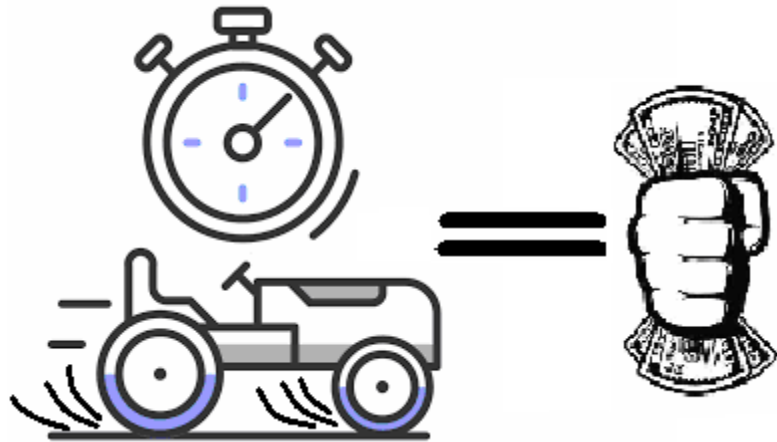
- **Ki segít a gazda megbetegedése esetén? Az állattartásban és a terménygazdálkodásban egyaránt sérül a gazdaság és a család.**



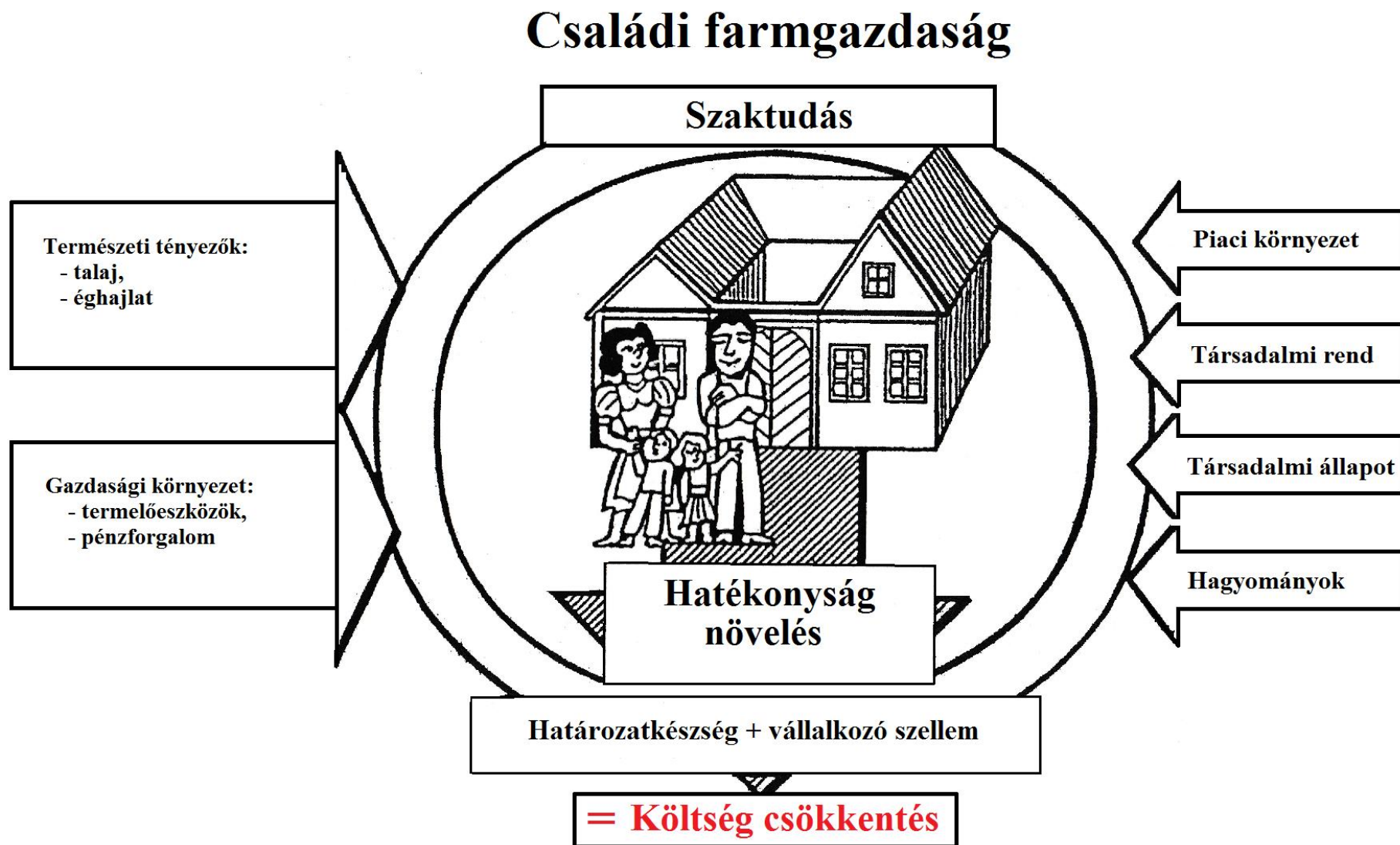
Negyedik probléma:

a nyereszkesedési túlkapások

- **A szakosodott közösségi vagy egyéni géptulajdonosok, szolgáltatók, kihasználva a szükséghelyzeteket, magasabb munkabérekben tartják az árakat, a termelők kárára.**



A fennmaradást és a gazdaságot befolyásoló tényezők



A bajor út és alap elvei (1969):

- meg kell teremteni a falusi lakosság számára az otthonmaradás feltételeit;
- meg kell akadályozni a falvakon a tömeges elszegényedést;
- ennek érdekében jövedelmezővé kell tenni a gazdálkodást, ne menjenek tönkre, és ne adják fel a gazdálkodást a falusi családok;
- ne alakuljon ki túlzott birtokkoncentráció;
- műveljék a bajor földeket és a bajor falvak éljenek.

Erről mi jut eszünkbe ?

Egyből mire gondolunk ?



1969 2019

Van esély a termelés költségeinek csökkentésére?

A családi farm költségelemei:

Például:

Trágyák és szaporítóanyagok

8 %

Állománypótlás

9 %

Takarmány

10 %

Építkezések

13 %

Adók, biztosítások

14 %

Más költségek

16 %

Gépesítési beruházás

30 % ?



A gépkör

- Hihetetlennek tűnhet, sokak számára, hogy **pusztán szervezési eszközökkel, teljesen megfordítható egy gazdasági folyamat**, és eredményezhet egymagában irányváltást a gazdasági – pénzügyi folyamatokban.
- Bizonyíték erre a **gépi felszerelések kihasználtságának 30-50%-os növekedése**, és a **beruházási ráfordítások 50-80%-os csökkenése**.

Hogyan ? ... Szervezéssel !

- A gépkör egy társadalmi szervezet, amelynek „motorja” az **ügyvezető** (menedzser, Geschäftsführer), akinek alaptevékenysége a **szervezés**.
- Munkaeszközei: a telefon, számítógép;
- Munkahelye: a gépkör iroda;
- Adatbázisa: a tagok eszközállományának, gépi felszereltségének; földterületeinek, állatállományának naprakész nyilvántartása.

A gépkör

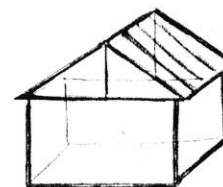
Tehát a gépkör, az szervezés és segítségnyújtás

Kinek ? Hol ? Miben ?

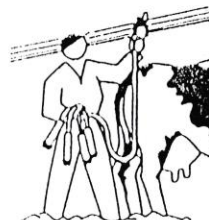
**ANNAK AKI
EGYEDÜL
GAZDÁLKODIK**



ÉPÍTKEZÉSNÉL



**SZABADSÁG
IDEJÉN**



AZ ISTÁLÓBAN

**AZ ERDEI
MUNKÁBAN**



**A
HÁZTARTÁSBAN**

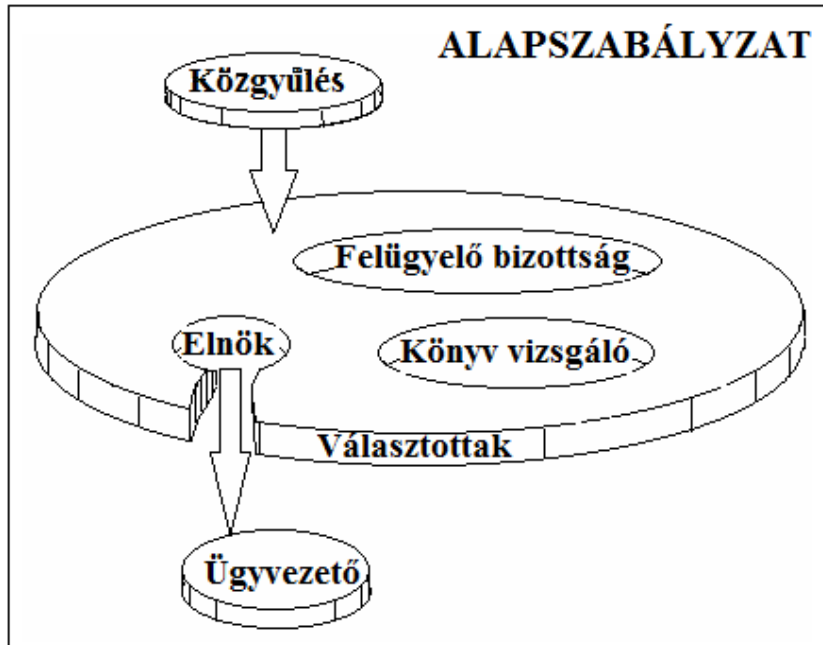


**BETEGSÉG VAGY
BALESET IDEJÉN**



A gépkör

Az ügyvezető feladatkörét az **alapszabályzat**, és a **közgyűlés** határozza meg



- Az adatbázisának a felhasználásával készíti el és terjeszti közgyűlés elé, jóváhagyásra a szervezet **évi, gazdasági pénzügyi tervét**, és készíti elő, azokat a **programokat**, amelyek a meglevő eszközállomány használatára vonatkoznak. Továbbá az **új beruházásokat, technológiákat, modernizálásokat, fejlesztéseket** amik megvitatásra kerülnek.

- Lényeges rész ebben a: **gépi szolgáltatások árlistája**. A számításoknál figyelembe vesz minden költségtényezőt: amortizáció, gépkarbantartás, adó és biztosítás, üzemanyag- és segédanyag költségek – **normatív számításokkal, fizikai teljesítményre, vagy munkaidőre vonatkoztatva**.
- A **gépkezelő és a helyettesítő munkaerő bérelszámolása** szintén része az árlistának, (figyelembe véve a társadalombiztosítást, egészségbiztosítást, adókötelezettséget, stb.).

A gépkör

- A közgyűlés által elfogadott tarifák legalább egy szezonnra, vagy naptári évre érvényesek, de addig maradnak érvényben amíg egy következő közgyűlés nem változtatja meg;
- A non-profit elv működése miatt, a munkálatok (szolgáltatások) **önköltségi ára** az egyik fontos elem, amely gazdaságilag visszafordul a kölcsönösen elvégzett munkálatok zárt körű önköltségi ára kapcsán amivel együtt jár;
- egy bizonyos értékhatáron belüli munkavégzések utáni a belső elszámolásra **jövedelemadó mentesség**;
- illetve az elszámolási nyugta a **pontos és időbeli pénzmegtérítéssel**.

Jellemző, hogy a gépköri szóhasználatban kerülnek a „szolgáltatás” kifejezést. De jellemző a munkálatokra is a német mondás, hogy:

„ami ingyen van az annyit is ér...”

és

„azonnali elszámolás – hosszú barátság”...

Alapelv:

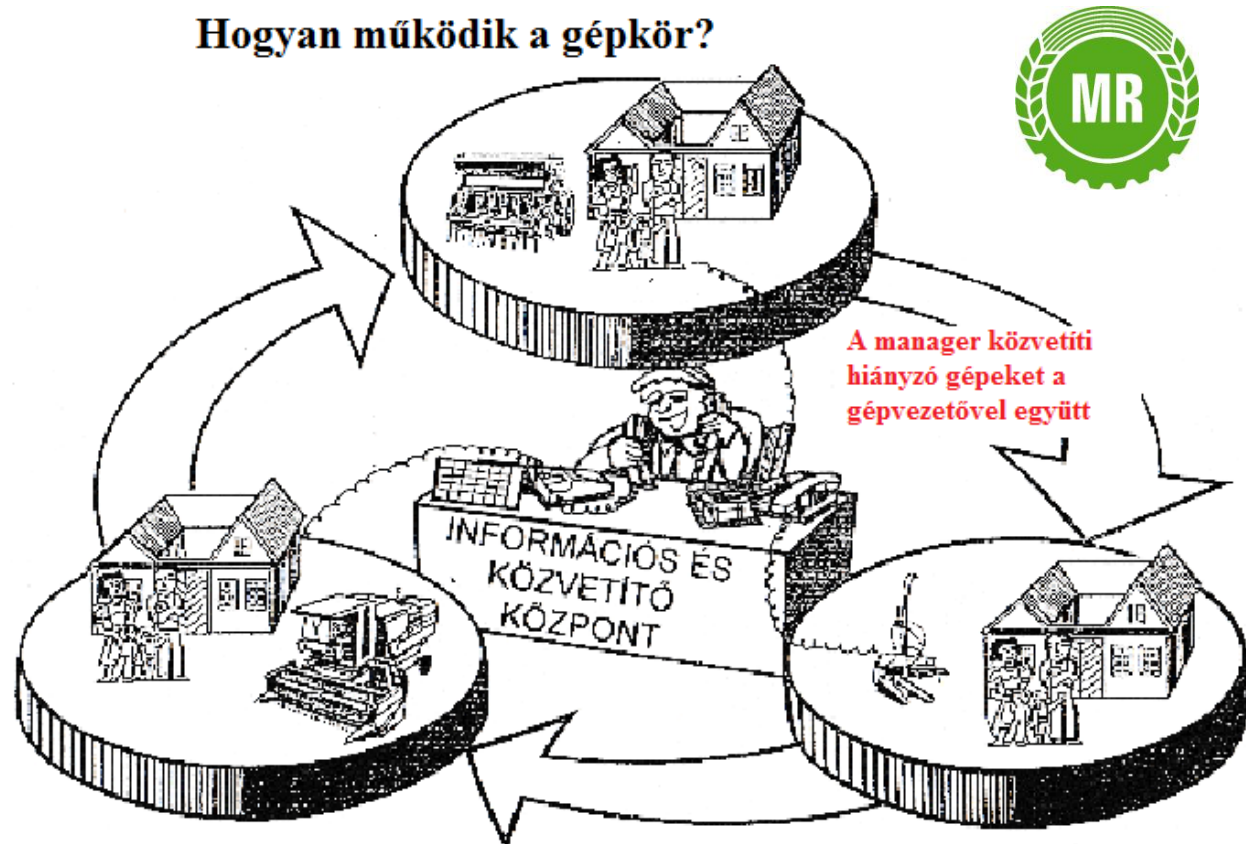
„Mindenki részt vehet – senki sem köteles!”

- A gépkör elvileg is működési szempontból is eltér egy hagyományos gazdaszervezettől, mert nem csak érdekérvényesítéssel foglalkozik, hanem egyszerre gazdasági, szakmai és szociális segítséget is nyújt mint egy alternatíva a szabadpiaci gazdálkodás elcsúszásai és hiányosságai pótlására.
- Eredeti elemzések szerint magyarázható összehasonlításban úgy is, hogy a maga idejében (1960-as években), ameddig a baloldali szellemiség és keleten a szocialista gazdálkodás, az elállamosított és központosított gazdálkodás modellben vélte a megoldást megtalálni, addig a gépkör mint szerveződés és érdekérvényestő mozgalom, a családi gazdaságok megerősödése érdekében, szabadpiaci gazdálkodás problémáit, a kínálat és kereslet kiegyensúlyozásával próbálta megoldani.

Módszere: a szervezés

a munkálatti lehetőségek megkeresése, illetve a viszont végzendő munkálatok beszerzése nem a gazdálkodók feladata, ne az ők munkaidejének legyen az a kára, hanem legyen az a helyi gépkör ügyvezetőjének a munkaköre.

Hogyan működik a gépkör?



A gépkör

Erőssége:

megtanítani a gazdákat:

- együtt dolgozni és
- együtt gondolkodni (!!!)

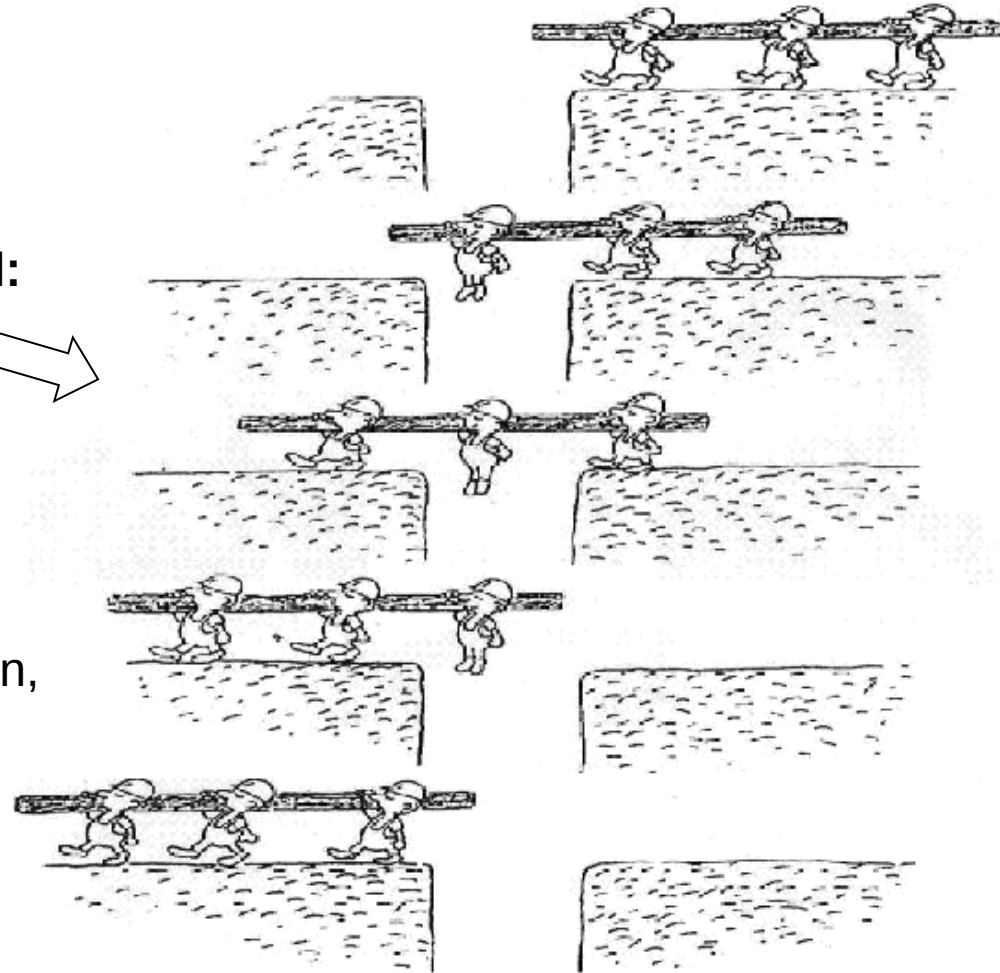
Együttműködési modell:



Gondolatok:

- Mindenki részes a munkában,
- Közösen könnyebb a teherviselés,
- Mindenkire egyszer sor kerül a bajban,
- Mindég kerül társ aki kimentsen,
- A közös munka előtt nincs akadály,
- Több lábon jobban állnak a dolgok,
- A közösség tovább él...

Egy szoros együttműködésnél ...

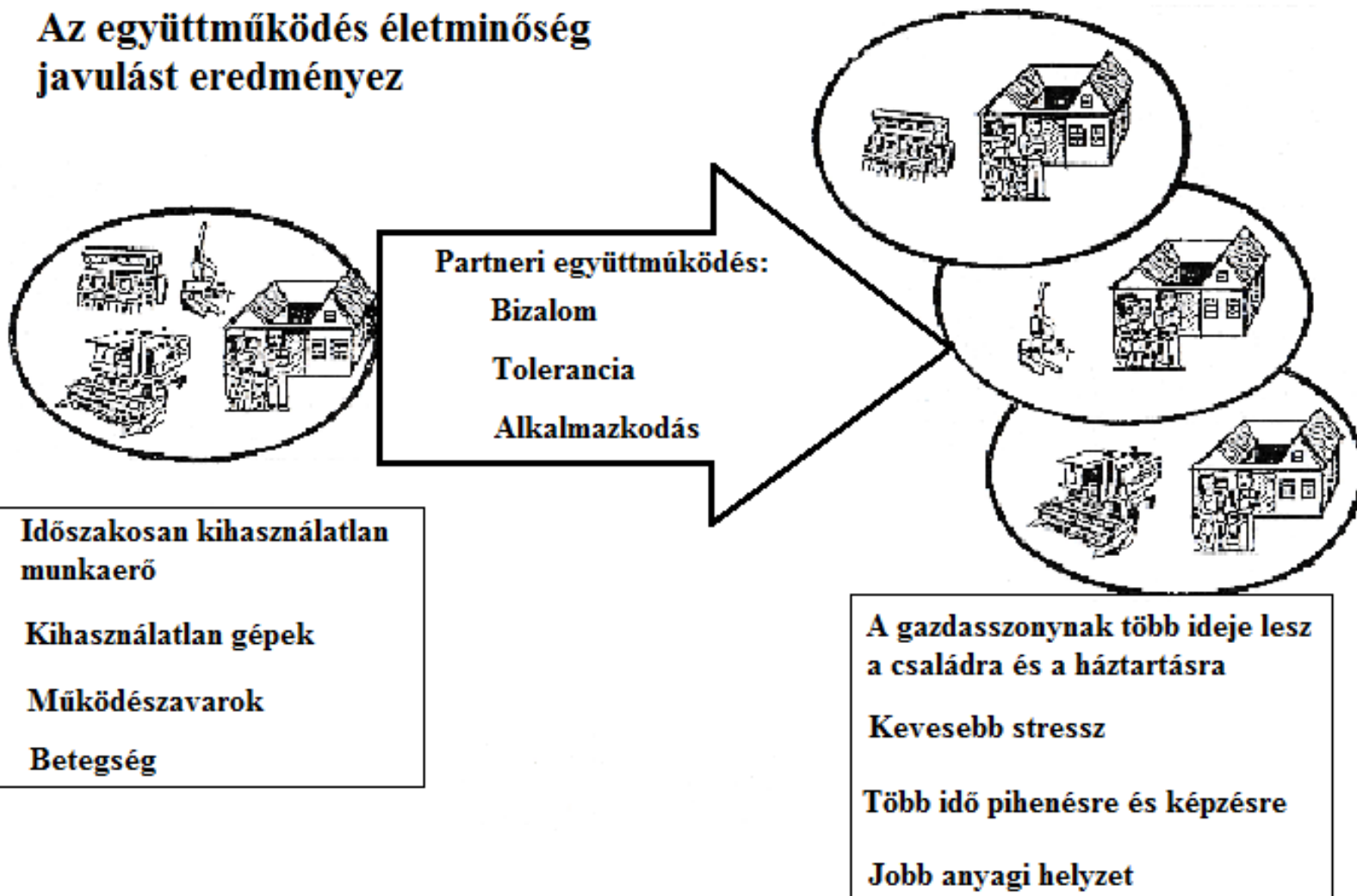


A közösség tovább él ...

Eredménye:

a családi gazdaságok megerősödnek, a közösség helybenmaradásra motivált, a folytonosság feltétele kialakul

Az együttműködés életminőség javulást eredményez



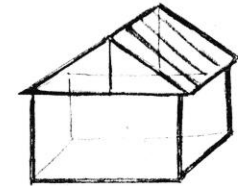
Hozadéka:

az együttműködés a régiónak gazdasági fejlődést és a gazdáknak életminőség javulást eredményez

**ANNAK AKI
EGYEDÜL
GAZDÁLKODIK**



ÉPÍTKEZÉSNÉL



**SZABADSÁG
IDEJÉN**



AZ ISTÁLÓBAN

**AZ ERDEI
MUNKÁBAN**



**A
HÁZTARTÁSBAN**



**BETEGSÉG VAGY
BALESET IDEJÉN**



Európai gépkörök és a világban a felismerés

- **A német példára, kezdetben felső Ausztriában is elindult a gépkör mozgalom, majd Európa különböző területein (Ausztria, Luxemburg és Svájc, majd Svédország, Franciaország, Skócia, Anglia és Wales), majd "átlépve a kontinens határait – eljutott már Japánba is", de áttért észak Amerikára is.**
- **A 90-es évek változásai megteremtették a jogi lehetőséget a volt szocialista országok számára is, hogy a felmerülő problémákra megoldásként, a gépkörök elvét közismerté és gyakorolhatóvá tegyék.**
- **A szabad információ áramlás hatására a gépkör mozgalom "később Magyarország mellett főleg Románia, Lengyelország, Szlovénia és Horvátország gazdálkodói között indult el".**

A gépköri mozgalom erdélyi vonatkozásai

- Amíg él – valamilyen formában – a hagyományos családi gazdaság, addig lesz hagyományos család. Amíg lesz család, addig lesz nemzet is, mert a nemzet megtartói a hit, az erkölcs és az emberi tartás, mind családi létben gyökerezik.
- Erdélyben, a magyarság ott maradt tömbben, ahol a birtokrendszert a családi vagyonméret uralta, és az önszerveződés révén, erősek voltak a faluközösségek.
- Azokon a vidékeken, ahol kialakult és eluralkodott a nagybirtok, sem etnikai szempontok, sem a vallási kötelek nem bírtak sem megtartó erőként, sem jövőteremtő garanciális tényezőként hatni. Ez a veszély napjainkban is fenyeget, hiszen a valóságban a gazdátlan de társaságinak nevezett földek, vagyonok, nagyon könnyen kerülhetnek idegen vagy szakértelem nélküli kézbe, ezáltal egész közösségeket juttatva koldusbotra.
- A családi gazdaságok termelési és túlélési esélyei, a birtok megtartása, és a környezet védelme, elsődlegesen a politikum döntéseitől, és az általános gazdasági-társadalmi irányultságtól függ.

Az erdélyi, különösen a székelyföldi földterületi és domborzati viszonyok hasonlítanak a bajorországi viszonyokhoz. Ha a műszaki forradalom kezdeti szakaszának családi farm központú bajor agrárpolitikája eredményes volt, miért ne számíthatna sikerre, egy család-központú erdélyi agrárpolitika is akár most, a jelenlegi gépmmodernizáció és fejlesztések kezdetén ?

- Valamikor, 1993-ban a Gyulafehérvár-i Római Katolikus Érsekség, létrehozta az Agro-Caritas Alapítványt, Gyergyószentmiklós székhellyel azzal a céllal, hogy a plébániák visszaszerzett területeit gazdálkodási formába visszaállítsa az egyháznak. Ez a cél hamar túllépte a kezdeti keretet és stratégiai, intézményesített módszerre váltott.

Az intézményes segítségnyújtásnak három irányát határozták meg.

- Tudást és tapasztalatot adni a fiatalságnak,
- Elősegíteni a technikai felszerelkezést,
- Hatékony és újszerű önszerveződési modellt teremteni.

Intézményes és személyi, külföldi kapcsolatok révén, ezen célok megvalósítását és szakszerűségét a partnerszervezetekre bízva, elindult:

- a „praktikás program”,
- a „second-hand” gépakció, és
- a bajor közreműködéssel a gépkörök szervezése.

Főbb mozzanatok:

- 1993 tele: ismertetésre és terjesztésre kerültek egyházi és szakmai szinten, magyar nyelvű gépkör ismertetőanyagok (dr. Erich Geiersberger tanai, szervezés, működés, ügyviteli alaptételek, szabályok, útmutatások);
- 1994 májusa: megalakult és bejegyzésre került az első gépkör Gyergyószentmiklós székhellyel;
- Még abban az évben hat személy Bajorországban, egyhónapos gyakorlati képzésen vett részt, ottani gépköröknél, a Bajor Gépkörszövetség támogatásával;
- Ugyanabban az évben alakult még négy gépkör: Gyergyóalfaluban, Csíkszeredában, Csíkszépvízen és Gyergyóremetén;

A gépköri mozgalom erdélyi vonatkozásai

Ebben az időben az új gépkörök alapítása nagyjából egyházi vonalon történt, a vidéki plébániákon keresztül áramlott az oda-vissza információ, kapcsolattartás a gépkörökkel, a befogadó közeg kiválasztása, tag- és ügyvezető jelöltek toborzása;

1995 tele: két alkalommal szerveződött bevezető- ismeretterjesztő kurzus, amelyeken távolabbi vidékekről is jöttek el érdeklődők, Vatra Dornei-től Brassóig, Kolozsvárig. Ebben az időben több gépkör is alakult (Magyarpalatka, Szovát – Kolozs megyében, Tövis – Fehér megyében, Ürmös és Barcaújfalu - Brassó megyében, Suceava-n Vatra Dornei székhellyel. Ekkor már tíznél több gépkörrel beszéltünk, ámbár a hivatalos bejegyzés útjába egyre gyakrabban „gördültek” mondvacsínált akadályok;

1996 márciusában: még 15 gépkör, és egy a gépkörök tevékenységét irányító, tájékoztató központ indult el az Agro-Caritas és a Bajor Gépkör Kuratóriummal közösen „Phare–Partnerschip” pályázat keretében, iroda felszerelés, másfél éves társfinanszírozási működtetési költséggel. Ebben az időszakban, - pályázati források igénybevételeivel alakultak gépkörök Maros és Beszterce megyében.

A gépköri mozgalom erdélyi vonatkozásai



A 2002-ben működő gépkörök rendelkezésre álló adatok, utólagos kiegészítéssel

Sz.	Helység / székhely	Magye	Tagok száma	Megművelt terület	Szántó	Kaszáló	Erdő	Traktor	Manager
1	Gyergyószentmiklós	(Hargita)	89	576	407	169	250	76	György Károly
2	Gyergyóalfalu	(Hargita)							Kiss Gergely
3	Gyergyóremete	(Hargita)	80	543	370	122	20	68	Páll Gyula
4	Gyergyóújfalu	(Hargita)	48	327	172	155	116	46	Gál József
5	Csikszereda	(Hargita)							Ráduly Attila
6	Csikszépvíz	(Hargita)							Márton Gyula
7	Nagykászon	(Hargita)	60	215	75	105	-	22	Orbán Menyhért (elnök)
8	Székelyudvarhely	(Hargita)	67	352	228	119	49	25	Lőrincz Géza
9	Balavásárhely	(Maros)	67	812	650	142	-	86	Miklós Gyula
10	Mezőpanit	(Maros)	99	480	350	130	-	48	Pete Zoltán
11	Dicsőszentmárton	(Maros)							
12	Szászrégen	(Maros)	76	667	442	161	-	96	Újfalusi Eugen
13	Barcaújfalu	(Brassó)	92	660	460	200	-	72	Gyenge András
14	Ürmös	(Brassó)	106	695	415	280	700	42	Bódi Mózes
15	Magyarpalatka	(Kolozs)							
16	Beszterce	(Beszterce)							Reman Domokos
17	Rădăşeni	(Suceava)							
18	Gépkör Szövetség Gyergyósz.t.m.	(Hargita)							Dr. Gál József
		Összesítés	784	5.327	3.569	1.583	1.135	581	

A gépköri mozgalom erdélyi vonatkozásai

A pályázat lezajlott, objektumai nagyrészükből megvalósultak, azonban a továbblépés elbizonytalanodott.

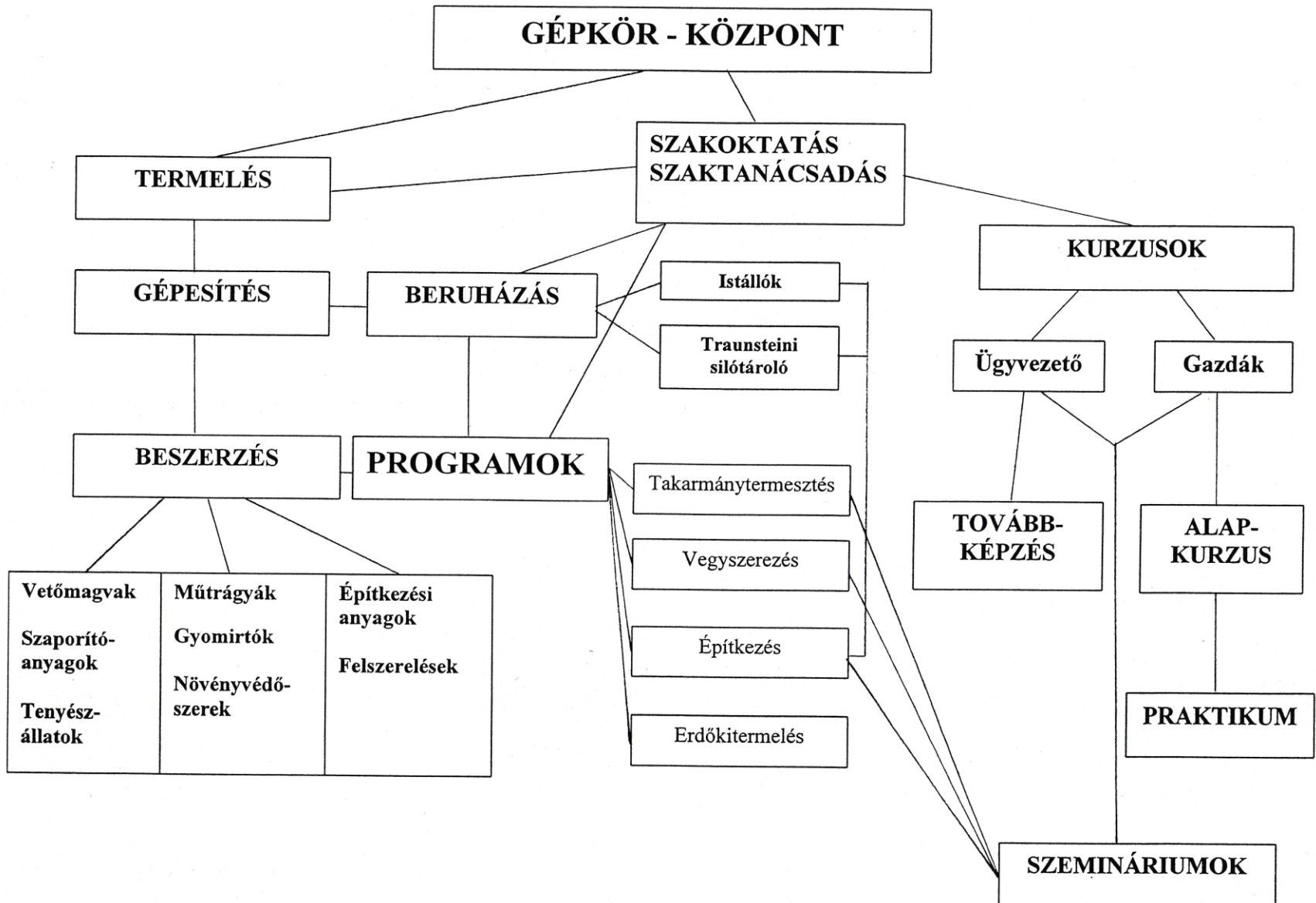
Akkorra nyilvánvalóvá lett, hogy a gépkörök önerőből nem bírnak talpon maradni, a hatóságok pedig nem igyekeztek az ügy mellé állni, ismételten kitértek kéréseink előtt, míg aztán végérvényesen és visszavonhatatlanul visszautasítottak minden próbálkozást.

Sikertelen Sapard, és Leonardo program pályázások után, 1999-ben részt vettünk a Keszthelyen megrendezett Nemzetközi Gépkör Kongresszuson, de attól kezdve a hazai gépköri tevékenység fokozatosan hanyatlani kezdett.

A Központ, sorsukra hagyta a vidéki gépköröket, és abban egyeztünk meg a kollegákkal, hogy aki tudja szünetelteti az egyesületi munkát, ahol erre nincs lehetőség, ott felszámolják.

2014-ben szerveződött meg ebben a hangulatban, az első hazai gépkör alakulásának 20-ik évfordulója.

Az erdélyi gépkörök tevékenységi köre



- A bemutatott időszakában sem a birtokstruktúra, sem a műszaki felszereltség, sem a munkaerő képzettség tekintetében nem volt felkészülve a hazai agrárium egy ilyen önszervező rendszer befogadására. Elenyészően kevés volt a gép és mérhetetlen az igénylés. A gépmunka szervezési beavatkozás ebbe a helyzetbe káoszt generál különösen a kampány időszakokban. A hatékony tevékenység a közös beszerzés és értékesítés szervezése volt (vetőmag, műtrágya, építkezési anyagok, vegyszerek).
- Ebben az időben a gazdálkodók zöme nyugdíjas volt, vagy másodállásban űzte ezt a foglalkozást, családi gazdaság nem létezett. A gazdaságok a műszaki előrelépésben nem voltak elkötelezettek (nem vállaltak sem kiadást sem nagy beruházási kockázatot). A műszaki felszereltség, és használhatóság tekintetében a TSz, a társas és a traktorista tapasztalat volt számukra a meghatározó, és nem is gondolkodtak más alternatívákban.

Következtetés, tanulságok

- A szervezetlen agrárpiac, és a meggondolatlan, megalapozatlan agrárintézkedések sorozata, amely kifejezetten a kisbirtok ellen irányult, negatívan befolyásolta a termelői kedvet. Nem látszott perspektíva.
- Hiányzott az infrastruktúra, amely a gépköri működés szempontjából nélkülözhetetlen: a telefonhálózat és úthálózat. De meg kell említeni azt is hogy gazdáink nem voltak kifejezetten bank-barátok, folyószámlát még akkor is nehezen nyitottak amikor a támogatások fogadására elkerülhetetlen lett.

Ilyen körülmények között a legjobb megoldás a kivárás ...

A gépkör mozgalom aktualitása és perspektívája Romániában

- Egyes országok agráriumban, eléggé változatos képet látunk, egyvalami azonban feltűnően közös: hogy elterjedésük és létfontosságuk országonként egynémely régióban erőteljesebb és eredményesebb mint máshol;
- Ez a regionális adottságoktól függően változik. Országos átlagokban pedig a gazdaságok mintegy 35-45%-a érintett az együttműködésben, és a mezőgazdasági területek 40-60%-át művelik ebben a szervezési keretben. Valamivel magasabb értékekkel találkozunk Bajorország-i gépkörökben - ahol a gazdaságok 53%-a a terület 72%-át műveli;
- Úgy kell értékelnünk, hogy a „gépkör” nem cél, a gépkör eszköz. Eszköz annak a kezében aki élni szeretne vele. A cél, a családi gazdaság. Ennek a tulajdon- szervezési- és létformának a megteremtése, megerősödése és fejlődése kellene legyen az agrárium (földművestől a miniszterig) közös célkitűzése;
- Bukarest-i agrárminisztérium nem fordít kellő figyelmet a törpebirtokokra, birtokosokra. A nagybirtok viszont, nem érdekelt sem partnerségben sem együttműködésben;

- A romániai történelmi régióknak különféle gazdálkodás hagyományai vannak. Ott ahol a nagybirtok a földesúr (vagy bojárság) kezében tömörült, nem alakulhatott ki és nem maradt hagyománya a földművelő jobbágyságban, majd a bér munkásokban a földtulajdonosi ragaszkodás, az önállóság, a tenni akarás és a túlélési harc a gazdaságért. Ezekben régiókban kevés esélye van a hagyományos együttműködésnek bármilyen formában, így a gépkör szervezésében is;
- Ott ahol a családi birtok megtartása hagyományosan megélhetést biztosított a családoknak, ott van esély arra, hogy valamilyen formában együttműködés alakuljon ki és erre lehet egy jó példa a gépkör minta, de csak abban az esetben, ha az elindulásban anyagi, jogi és módszertani segítséget kap a közösség. **Erre viszont olyan országos agrárpolitika szükséges mint amilyen a "Bajor út" volt, amelyik megérti, ösztönzi, jogi és pénzügyi támogatási keretet ad a családi birtokra épülő gazdaságok megélhetőségének** (azon túl, hogy uniós pénzforrású támogatásokból továbbít segítséget.).

Szerkesztette és írta:

Dr. Gál József az Romániai Gépkörök Szövetsége ügyvezetője;

Dr. Ilyés Szilárd, Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Kar
egykori gépkör alapító tag, eszmei támogató.

Forrásanyag:

- dr. Gál József - Elnök - Romániai Gépkörök Szövetsége; *Emlékeztető beszámoló, a Romániai gépkörök elindulásától a 20. éves évforduló alkalmából*; 2014 július 11; Gyergyószentmiklós.
- Dr. Takács István - egyetemi előadó - SZIE GTK, Gödöllő, 28-410200; EREDETI KÖZLÉS: Takács I.: *A gép- és gazdaságsegítő körök szerepe a kooperációban és koordinációban*. In VISION 2000 III. *A kooperáció, a koordináció és az integráció szerepe és lehetőségei az agrár és a vidéki gazdaságban*. Konferencia kiadvány II. kötet. 2001. Gödöllő. 146-155 p.
- KBM u. Betriebshilfsringe e.V. szervezésében Dr. Anton Grimm kuratórium elnök meghívására – Jegyzetek: "Gescheftsführer" képzés, megbeszélések, tapasztalat csere különböző színhelyeken. 1994 május-június Traunstein Kreis, Németország.
- Roger Kyl, *Der Maschinenring in Zeiner Zeit; MR 25 Jahre 1972-1997 Maschinen und Betriebshilferinge Luxemburg, LMR 20 Jahre Luxemburger Maschinenringe*, nov. 1997 Luxemburg.
- <https://www.google.com/search?q=Dr.+Tak%C3%A1cs+Istv%C3%A1n+-+egyetemi+el%C5%91ad%C3%B3+-+SZIE+GTK%2C+G%C3%B6d%C3%B6ll%C5%91%2C+28-410200&oq=Dr.+Tak%C3%A1cs+Istv%C3%A1n+-+egyetemi+el%C5%91ad%C3%B3+-+SZIE+GTK%2C+G%C3%B6d%C3%B6ll%C5%91%2C+28-410200&aqs=chrome..69i57.1100j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8> .
- <http://gepkorszov.hu/>
- Szórólapok, népszerűsítő anyagok.